

» Διὰ συγκεκινημένης τότε φωνῆς μοι ἀπήγγειλε τὰς ἐξῆς στροφάς ἐκ τοῦ «Ὁρφῆως» τοῦ Δ Παπαρρηγοπούλου, χαρακτηρίζουσας ἄριστα τὴν ἀπέλπιδα κατάστασιν, ἐν ᾗ διετέλει ἕνεκα τῆς αὐστηρότητος καὶ μεταϊότητος τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

Τώρα τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα
φαίνεται χωρὶς ἀστέρας·
εἶναι τ' ἄνθη χωρὶς χρῶμα
χωρὶς ἄρωμα, ὠχρὰ
καὶ προβαίνει φοδερὰ
ἢ γαλίνῃ τῆς ἐσπέρας.
Καὶ ἡ ἀνδρῶν ματαίως
κελαδεῖ ἐρώτων ἔπη·
μάτην προχωρεῖ ἡ ἔως
διανύχτης καὶ ἰλαρὰ
δὲν αἰσθάνεται, δὲν βλέπει,
δὲν ἀκούει μὴ νεκρά.

» Δὲν ἠδυνήθη ἡ τάλαινα νὰ ἀντίσχη κατὰ τῆς θελήσεως τοῦ πατρὸς αὐτῆς· τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος αὐτῆς ἦτο πλεῖον τοῦ ἀπαιτούμενου ὑπὸ τῆς ἐστίας· κατέφλεξεν ὅθεν αὐτήν. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκ Σμύρνης ἀναχώρησίν μου ἐν Ἀθήναις ἔλαβον τηλεγράφημα παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Μὲ προσεκάλει ὅπως σώσω τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Ἔτρεξα, ἀλλ' ἦτο πλέον ἄργα. . . . Μάτην ἐζήτηι συγγνώμην ὁ πατὴρ κλαίων παρ' αὐτῆς. . . . Μάτην ἔκλειον καὶ ἐκάλουν αὐτὴν διὰ τοῦ ὀνόματος. . . . ἡ φωνή μου δὲν ἐγαλθάνισεν αὐτήν, ὡς ἄλλοτε. . . . οἱ ὀλοφυρμοὶ τῆς μητρὸς δὲν ἀνέστησαν αὐτήν. . . . Ἦτο νεκρά. . . . Ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀνίπτατο ἤδη ἐν τῷ οὐρανῷ. . . . Ἀπέθανε. . . .»

Ταῦτα λέγων ἀπεκοιμήθη.

Βλέπων τὸν ἄφρευτον αὐτοῦ θάνατον προέτεινα αὐτῷ, ὅτε ἐξύπνησε, νὰ μεταφέρω αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν.

— Ἀγαπητέ, μοι εἶπε, διατί τοῦτο; δὲν ἐλπίζω νὰ ζήσω ἐπὶ πολὺς ἡμέρας ἔτι· ἐπιθυμῶ ν' ἀποθάνω ἐνταῦθα ἐν μέσῳ τῶν βιβλίων μου καὶ νὰ ταφῶ ἐκεῖ ἐν τῷ κήπῳ ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς περιλημένης μου ἀκακίας. Διατί νὰ ἐμβάλωμεν εἰς τοὺς φίλους φροντίδας καὶ μερίμνας περὶ τῆς κηδείας μου; Εἰς ἱερεὺς ἐνταῦθα καὶ ὁ τάφος ἀρκεῖ. Ἐπιθυμῶ τὴν ἡρεμίαν. . . . τὴν αἰώνιον ἡρεμίαν. . . .

Βλῆξ σφοδρὰ διέκοψε τὸν λόγον αὐτοῦ.

Μετὰ δέκα ἡμέρας διὰ τινος κομιστοῦ ἐλθόντος ἐκ τῆς μονῆς ἔλαβον παρὰ τοῦ ἡγουμένου ἐπιστολὴν ἐν ᾗ μοι ἔγραψεν.

« Ἀγαπητὲ ἀδελφεῖ Μ.

» Μετ' ἄλλους ψυχῆς ἀναγγέλλω ὑμῖν ὅτι ὁ φίλος ὑμῶν καὶ ἀγαπητὸς ἐμοὶ Γλαῦκος παρέδωκε τὸ πνεῦμα τῷ Κυρίῳ χθὲς τὴν ἐσπέραν καὶ σήμερον ἐτάφη ἐν τῷ μέρει ὅπερ ὑπέδειξε. Συμφώνως τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ θελήσει πέμπω ὑμῖν τὰ βιβλία καὶ τὰ χειρόγραφα αὐτοῦ. Ἀπέθανε νηφάλιος καὶ ὁμιλῶν μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ στιγμῆς. Δέσθε ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὁ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς ὑμῶν

Παρθένιος».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Φεβρουαρίου 1892.

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΗΤΗΡ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

IX.

Ὁ ἰατρός εἶχε διατάξει ἀπόλυτον ἡσυχίαν διὰ τὴν κυρίαν Βρίς, ἣν, ἄλλως τε, ἤλπιζε νὰ ἴδῃ ἐγειρομένην τῆς κλίνης ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Καὶ οὗτος, ὡς εἶχε καθήκον, εἰδοποίησε τὴν

κυρίαν Ριχάρδου περὶ τοῦ κινδύνου, ὃν διέτρεχεν, ἐπίσης δὲ καὶ ὅλον τὸ ἐν τῷ μεγάρῳ προσωπικόν, ἐξεπλάγη δὲ ἐπὶ τῇ τάξει καὶ ἡσυχίᾳ ἣν περίεξ αὐτῆς ἔσπειρεν ἡ σταθερὰ καὶ γενναία ἐκείνη ψυχὴ.

Ἐκυβέρνηα ὡς πλοίαρχος τὸ πλοῖόν του, ἄνευ κρότου καὶ κλονισμῶν, μετ' εὐμενοῦς ἀξιοπρεπειᾶς, ἥτις δὲν ἐπέτρεπεν ὅμως λάθος. Εἶχεν ἀποφασίσει ὅτι αὕτη μετὰ τοῦ Ζαφφὲ θὰ διενυκτέρευον ἐναλλάξ παρὰ τῷ ἀσθενεῖ, ὅπως ἔχωσι δυνάμεις διὰ τὴν πάλιν, ἥτις ἠδύνατο νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ, ὡς πρὸς τὸ παρὸν δὲ δὲν ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ προσφύγῃ εἰς τὰς ἀδελφὰς τοῦ ἑλέους, ἐπιφυλασσομένη νὰ πράξῃ τοῦτο ἐν ἀνάγκῃ. Ὁ φόβος τῆς μεταδοτικότητος τῆς ἀσθενείας, ἣν αἱ ἀδελφαὶ τοῦ ἑλέους θὰ περιεφρόνουν, ἦν ἀρκούντως ἐρριζωμένος ἐν τῷ πνεύματι τῆς Ὀδύλλης, ὥστε νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν ἄλλων παρὰ μόνον τὴν ἑαυτῆς.

Ἡ μόνη καὶ μεγάλη δυσχέρεια ὑπῆρξεν ἡ μὴ ἔγκαιρος προειδοποίησις τοῦ Ριχάρδου.

Ἀδύνατος ἦν ἡ ἀπόλυτος σιγὴ, ἐπομένως περιορίσθη εἰς τὸ νὰ γράψῃ αὐτῷ ὅτι ὁ Ἐδμόνδος προσβλήθεις ὑπὸ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ, μετηνέχθη εἰς Πινόν, ὅπου ἔμεινε καὶ αὕτη ἀναμεινύουσα τὴν ἀνάρρωσιν αὐτοῦ. Τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὸν τύπον τοῦτον παρουσιασθὲν εἶχε τὴν μορφήν συνήθους γεγονότος.

Ἀληθὲς μήτηρ, δὲν ἤθελε διστάσει οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν. Ἡ ἡθελε προσκαλέσει τὸν πατέρα ἀμέσως, ἐὰν ἡσθάνετο ἑαυτὴν ἀνίσχυρον νὰ φέρῃ τοσοῦτον βάρος μόνῃ, ἢ ἡθελεν ἀναδεχθῇ μόνῃ ἅπασαν τὴν εὐθύνην γινώσκουσα ὅτι, ὅτιδήποτε καὶ συνέβαινε θὰ ἐδικαιολογεῖτο πρὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς.

Ἡ Ὀδύλλη δὲν εἶχεν οὔτε τὸ αἶσθημα ὅτι δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ πᾶν, οὔτε ὅτι ἠδύνατο, χωρὶς νὰ διατρέξῃ τὸν κίνδυνον ἐπιπληξέως, νὰ διαταρᾷ τὸν σύζυγον αὐτῆς ἐν τῇ σπουδαίᾳ αὐτοῦ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀποστολῇ. Σύν τούτοις δὲν κατενόει τὴν σοβαρότητα τῆς θέσεως τοῦ Ἐδμόνδου καὶ ὅπως πάντες οἱ ἰσχυροὶ ἔχοντες τὸ πνεῦμα, ἐκ φόβου μὴ φανῇ πρὸς αὐτὴν ὑπερβολικὸς ὁ κίνδυνος προσεπᾷθῃ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ ἀπέναντι ἑαυτῆς. Ἐπὶ πλέον, οὐδεμίαν ἔχουσα πείραν τῶν ἀσθενειῶν τῶν παιδῶν, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῶν νέων αὐτῆς καθηκόντων περιέπεσεν εἰς ἑκτακτον τρόπον, ἢ δὲ διαβεβαιώσεις τοῦ ἱατροῦ ὅτι τὰ πρῶτα συμπτώματα δὲν εἶχον τί τὸ πρᾶγματι ἐπιφοβὸν καὶ ὅτι ὁ ἀληθὲς κίνδυνος θὰ ἐξεδηλοῦτο ἀκολούθως, ἔφερεν αὐτὴν εἰς σημεῖον ὥστε νὰ ἀπολέσῃ πᾶσαν πραγματικὴν συναίσθησιν τῶν πραγμάτων.

Καὶ ὅμως τὸ κακὸν ὑπῆρξε χειρότερον παρ' ὅτι ὑπετέθη κατ' ἀρχάς. Ἦν εἶδος μαύρης εὐλογίας ἡ ὁποία παρεμόρφου ὀλοσχερῶς τὸν παῖδα καὶ προσέβαλλε τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ διὰ τοῦ τρομερωτέρου τρόπου. Διετέλει ἐν διηνεκεῖ ἐρεθισμῷ, ἄλλοτε μὲν προσκαλὼν τὴν προμήτορα αὐτοῦ διὰ παιδικῷ ὅλως ὕψους παρπρόνου, ἄλλοτε πάλιν ὡς φρενοβλαβῆς καὶ προσπαθὼν νὰ ἐγερθῇ διὰ τῆς βίας τῆς κλίνης ἐν ᾗ μόλις συνεκράτει αὐτὸν ὁ Ζαφφὲ. Ἐν τούτοις πᾶσα κίνησις ἦν δι' αὐτὸν βάσανος. Τότε ἐκάλει τὸν πατέρα του, τὸν Ζαφφὲ, τοὺς ἐν τῷ λυκεῖῳ καθηγητάς, ἄλλοτε μὲν παρακαλῶν, ἄλλοτε δὲ ἐπιτάττων αὐτοῖς νὰ λυτρώσωσιν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ὑπέβαλλον αὐτὸν εἰς τοσοῦτον ἀνυπόφορα βασανιστήρια.

Εἶτα ὁ ἐγκεφαλικὸς ἐρεθισμὸς ἐξηντλήθη διεδέχθη αὐτὸν τρομακτικὴ ἀφασία, διακοπτομένη ἐνίοτε ὑπὸ γογγυσμοῦ. Τὸ πρῶτον δὲ νῦν ἀφ' οὗτο ἀπώλεσεν αὐτὴν ὁ Ἐδμόνδος ἐκάλεσε τὴν μητέρα του.

Ἀρὰ γε αἱ ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀνῆλθον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐν τῷ κλύδωνι ἐκείνῳ τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ; Ὅτε διὰ πρώτην φοράν ἐπρόφερε τὴν λέξιν «μαμά», ἡ Ὀδύλλη ἐρρίγησεν ὀλοκλήρως.

— Μαμά, νερό! ἐκραζεν ὁ παῖς, ὡς, ὅτε νήπιον ὄν, ἐκραζε κατὰ τὰς νύκτας ἐν τῷ λίκνῳ αὐτοῦ.

Ἡ Ὀδύλη ἔφερε τὸ ποτήριον εἰς τὰ καίοντα χεῖλη, ἀπερ-
ῖπτον ἀπλήτως.

— Μαμμὰ πονῶ! ἐξηκολούθησεν ὁ παῖς καὶ τὸ παράπονον
τοῦτο ἀνῆλθε πολλάκις εἰς τὰ χεῖλη αὐτοῦ.

Ἡ Ὀδύλη, ὡς ἀπολελιθωμένη, ἔμενεν ἀκίνητος πρὸ τῆς κλί-
νης ἐνθα ἔκειτο ὁ ἐχθρὸς αὐτῆς, ὁ ἐχθρὸς τῆς εὐτυχίας αὐτῆς.

— Πόσον ἦτο ἰσχνός, μέλας, φρικαλέος τὴν ὄψιν, ὁ ὥραιος
ἐκείνος παῖς, ὅστις κατεφρόνει αὐτὴν ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν! Μία
μόνη παρηγορία ὑπελείπετο. Διαρκούσης τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, ὁ
Ἐδμόνδος οὐδέποτε ὠμίλησε περὶ αὐτῆς, οὐδέποτε, οὐδὲ κατὰ
τάς χεῖρας στιγμὰς τῆς ἡλιθιότητος αὐτοῦ, ἐξήνεγκεν ὑπαι-
νιγμὸν τινα περὶ ἐκείνης, ἣν ἀπεκκλῆει κυρίαν.

— Μαμμὰ! εἶπεν ὁ ἀσθενὴς παῖς διὰ τόνου παρακλητικῶς,
τὸ κεφάλι μου καίει! ὦ! πόσον μὲ πονεῖ!

Βραδέως, ὥσει ὑπὸ μαγνίτου ἐλκομένη ἡ Ὀδύλη ἔκλινε
πρὸς τὴν κλίνην. Ἐλάχιστον διάστημα εἶχε μείνει λευκόν, ἄθι-
κτον ἐν τῷ ἀγνωρίστῳ πλέον καταστάντι μετώπῳ, τὸ μέρος
δ' ἐκείνο παρετήρει ἡ Ὀδύλη μετ' ἀπληστίας ζηλοτύπου. Ὁλό-
κληρὸς ἡ καρδία αὐτῆς ἐξεχέτο πρὸς τὸν παῖδα ἐκείνον, ὅστις
πιθανῶς θ' ἀπέθνησκε, τότε δὲ ἐνόησε πόσον ἡγάπα αὐτόν.

Ναί, ἡγάπησε τρυφερῶς, μετὰ πάθους τὸν πρωτότοκον τοῦ
συζύγου αὐτῆς, αὕτη, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἐγίνετο ποτὲ μήτηρ. Ἡ
φωνὴ τῶν σπλάγχχνων αὐτῆς ὑψούτο πρὸς αὐτόν, ὡς ἡ φωνὴ τῆς
δείψης ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐνῷ ἄφωνος παρετήρει αὐτόν, ἡ καρδία
αὐτῆς ἔκραζε, «τέκνον μου!».

Τότε προσκλίνουσα πάντοτε πλειότερον, ἐπλησίασε μέχρι
τοσούτου βαθμοῦ ὥστε τὰ χεῖλη αὐτῆς ἤγγισαν τὸ λευκὸν ἀπο-
μειναν διάστημα ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἔμειναν προσκεκολλη-
μένα.

Ἦτο ὁ δεύτερος ἀσπασμὸς, ὃν ἐπέθετεν ἐπὶ τοῦ ἀτιχάσσου
ἐκείνου μετώπου. — Τὸν πρῶτον ὁ Ἐδμόνδος τὸν εἶχε σπογγίσει
διὰ τῆς περιχειρίδος αὐτοῦ. — Ἀνηγέρθη ὅμως ἐξαίφνης ἔντρο-
μος, ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι πιθανὸν νὰ τὴν ἐνόησε, νὰ τὴν ἡσθάνθη
καὶ ἐπομένως νὰ ἀπώθει αὐτὴν μετὰ βδελυγμίας. . . Ἐπίσης
ἐσκέπτοτο ὅτι πιθανὸν νὰ προὔξησεν αὐτῷ πληγὴν τινα καὶ
οὕτω νὰ διεγερθῶσιν αὐτῆς οἱ δαίμονες τῆς ἐγκεφαλικῆς ταρα-
χῆς, οἵτινες μόλις κατηνύσθησαν!

— Μαμμὰ, ἐπανάλαβεν ὁ Ἐδμόνδος, ὑψῶν μετὰ κόπου τὰς
δύω χεῖρας, μαμμὰ, φίλησέ με ἀκόμη!

Δὲν ἠδυνήθη τότε ἐκείνη ν' ἀντιστῇ. Οἱ βραχίονες τοῦ παι-
δὸς κατέπεσον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς, ἥτις ἔσφιζεν ἐπὶ τῆς καρ-
δίας τῆς τὴν καταπεπονημένην κεφαλὴν ἀσπαζομένη αὐτὴν καὶ
λαμβάνουσα εἰς ἀντάλλαγμα ἀσπασμὸν τοῦ παιδός. Μετὰ τὸν
δοθέντα ἀσπασμὸν ὁ παῖς ἀπέσυρε τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ
ἐβυθίσθη εἰς βαθὺν ὕπνον.

— Τί ἔκαμα; ἐσκέπτοτο ἄμέσως ἡ Ὀδύλη ἐπανερχομένη εἰς
τὴν συναίσθησιν τῆς πραγματικότητος. Ἐπειτα ἔπλυνεν ἄμέσως
τάς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον καὶ ἐπανῆλθε παρὰ τὴν κλίνην, ἐνθα
ἤρξατο νὰ κλαίῃ ἀφθόνως.

Τί ἔμελλεν, ἐπὶ τέλους, αὐτῇ ἐὰν ὑπῆρχε κίνδυνος; Δὲν εἶχε
δοκιμάσει μίαν τῶν θειοτέρων ἀπολαύσεων τοῦ βίου αὐτῆς ἡ δὲ
σκέψις τοῦ κινδύνου δὲν καθίστα αὐτὴν τρυφερωτέραν καὶ ἡρωι-
κωτέραν; Ὁ παῖς ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ καὶ ἀναμφιβόλως θὰ
ἐλησμονέι, ἐν τούτοις ὁ ἀσπασμὸς ὁ δοθεὶς αὐτῇ ἀπυθύνετο αὐ-
τῇ, ἦν κτῆμα τῆς. Ὁ ἀσπασμὸς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ παιδός εἰς τὴν
ἀσπασθεῖσαν αὐτόν, οἰαδήποτε καὶ ἦν, εἰς ἐκείνην, ἥτις κατὰ
τὴν ὑφίστην ἐκείνην στιγμὴν ἐγένετο, μεθ' ὅλα, ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

— Κόρη μου, εἶπεν ἡ κυρία Βρίς, διεπράξατε ἀπερικοφίαν
ἡ ὁποία δύναται νὰ σᾶς στοιχίσῃ τὴν ζωὴν!

Ἡ Ὀδύλη ἔστρεψεν αἶφνης καὶ εἶδε τὴν πενθεράν αὐτῆς,
ἧς τὴν ἔλευσιν δὲν ἤκουσε καὶ ἡ ὁποία προχωρήσασα ἐλαφρῶς
παρετήρησε μακρόθεν αὐτὴν ἐκ τῆς ἡμιανεωγμένης θύρας.

— Σᾶς ἐκάλεσα καὶ δὲν μὲ ἠκούσατε, ἡ φωνὴ μου ἦτο τό-

σον ἀσθενής! ὦ! αὐτὸ δὲν θὰ τὸ ἐπέτρεπον . . . καὶ ὁ Ριχάρ-
δος δὲν θὰ τὸ ἐπέτρεπεν . . . Εἴσθε ὅμως καλὴ καὶ εὐγενὴς ψυ-
χή. . . Ἐλα κόρη μου, φίλησέ με!

X.

Ὁ ἰατρός ἀφοῦ ἐξήτασε τὸν ληθαργικὸν ὕπνον, ὅμοιον θανά-
τῳ, ὅφ' οὗ ὁ Ἐδμόνδος κατελήφθη μετὰ τὴν κρίσιν, ἣν διήλθεν,
ἔφερε διχάγωνσιν ὀλίγον εὐχάριστον. Αἱ δυνάμεις ἦσαν ὀλοσχερῶς
ἐξηντλημέναι καὶ ἡ ἐπιούσα νύξ πιθανὸν νὰ ἦτο ἡ τελευταία.
Ἐὰν ὁ παῖς ἐξήρχετο τῆς ληθαργίας ἐκείνης θὰ ἐσώζετο πιθα-
νῶς, οὐχ ἦττον ἦτο ἀνάγκη προσκλήσεως καταλλήλου ἰατροῦ εἰς
συμβούλιον, τοῦτο τοῦλάχιστον εἶπεν ὁ ἰατρός τῆς οἰκογενείας
ὅπως καλύψῃ ἐν μέρει τὴν εὐθύνην αὐτοῦ.

— Διατί δὲν μοὶ τὸ εἶπετε ἐνωρίτερον; ἀνέκραγεν ἡ Ὀδύλη,
θὰ εἰδοποιούν τὸν σύζυγόν μου! Τώρα ὅ,τι καὶ ἂν κάμω δὲν δύ-
ναται νὰ φθάσῃ ἐγκαίρως. . .

Ὁ ἰατρός ἀπάντησεν, ὅτι ἡ ἐπικίνδυνος φάσις, ἣν ἐπράπη ὁ
ἀσθενής, ἦτο ὅλως ἀπροσδόκητος καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς οὕτως ἐξε-
πλήσσετο ἐπὶ τούτῳ, ἀπῆλθε δὲ λίαν τεταραγμένος ὑποσχόμε-
νος νὰ ἐπανέλθῃ τῇ πρωίᾳ τῆς ἐπαύριον.

Ἡ Ὀδύλη ἔστειλε τηλεγραφήματα καὶ ἔδωκε διαταγὰς ἀ-
ποφασίσασα νὰ μὴ τρομάξῃ τὴν κυρίαν Βρίς, ἥτις εὐτυχῶς, κατὰ
τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἰατροῦ ἐκοιμάτο, ἐκάλεσε τὸν Ζαφφὲ καὶ ἐ-
γνωστοποίησεν αὐτῷ τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν, παρακαλοῦσα νὰ
μείνῃ ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ, μὴ τυχὸν ἤθελεν ἔχει ἀνάγ-
κην βοηθείας. Εἶτα ἐνεδύθη νυκτερινὸν ἱματισμὸν ἀπλούστατον
καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀσθενούς προπαρασκευασθεῖσα
εἰς μακρὰν καὶ ἐπίμοχθον ἀγρυπνίαν.

Ἡ πρώτη φροντίς τῆς Ὀδύλης ὑπῆρξε ν' ἀπομακρύνῃ τὸν
παῖδα τῆς γειτονίας τῆς κ. Βρίς. Ὁ κοιτῶν ἦν εὐρύχωρον δω-
μάτιον ἀποτελοῦν ἰδίαν πτέρυγα τῆς παραδόξου οἰκοδομῆς τοῦ
Πινόν. Τέσσαρα παράθυρα ἐκ τριῶν μερῶν ἐπλήρουν αὐτὸ φωτὸς,
πλειστάκις δὲ τῆς ἡμέρας ἡ Ὀδύλη ἤνοιγεν ἐν παράθυρον πρὸς
ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος, ὅστις ὤφειλε νὰ ἦναι πάντοτε καθαρὸς καὶ
ἐλαφρὸς. Κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἐκλείσθησαν τὰ παραθυρό-
φυλλα, διότι ἡ κυρία Ριχάρδου ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἡμέρα δὲν θὰ ἤρ-
χετο οὐδέποτε ἀρκούντως ταχέως καὶ ἐπεθύμει νὰ ἰδῇ τὰς πρῶ-
τας ἀκτίνας τοῦ λυκαυγυὸς.

Τὸ πᾶν ἦν ἡρεμον ἐν τῷ οἴκῳ, οὐδέποτε δὲ θὰ ἐπῆρχετο κα-
τὰ νοῦν τιнос ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος ἐν τῇ σιγῇ ἐκείνῃ ἀ-
τμοσφαίρᾳ ἐμάχοντο μέχρι θανάτου. Ἡ Ὀδύλη προσεπάθησε νὰ
κοιμηθῇ, ὁ ὕπνος ὅμως ἔφευγεν αὐτὴν.

Τότε ἔμεινεν ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἑδρας, γαληνιαίως
φαινομενικῶς, τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους ἔχουσα, διὰ νὰ μὴ
κουράσῃ αὐτοὺς πλειότερον, διότι προὔξενον αὐτῇ καυστικούς
πόνους, ἀνεπὸλπει δὲ ὀλόκληρον τὸν βίον αὐτῆς, τὸν τοῦ συζύγου,
τὸν τοῦ παιδός, ὅστις ἦν πιθανῶς μεμετρημένος καὶ τοῦ ὁποίου
ἔβλεπε διαρρεούσας τὰς τελευταίας στιγμὰς.

Τί θὰ συνέβαινεν ἐὰν ἀπέθνησκεν ὁ Ἐδμόνδος; Τί θὰ ἔλε-
γεν ὁ Ριχάρδος μακρὰν μείνας τῶν τελευταίων αὐτοῦ στιγμῶν;
Ἡσθάνθη ὅτι ἠδύνατο ἤδη νὰ ἀτενίσῃ τὸν σύζυγον αὐτῆς κατὰ
πρόσωπον, διότι ὁ ἀσπασμὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπέπλυνεν αὐτὴν
ἀπὸ πάσης κατακρίσεως. Ἐὰν κακῶς ἔπραξεν, ἡ πρόθεσις ὅμως
αὐτῆς ἦν νὰ πράξῃ καλῶς. Οὐδεὶς, οὐδ' αὐτὸς ὁ τῆς τελευταίας
περιπτύξεως τοῦ τέκνου στερηθεὶς πατὴρ ἠδύνατο νὰ ἐπιπλήξῃ
αὐτὴν ὅτι ἡγάπησεν ὀλίγον ἐκείνον ὅστις μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ὑ-
πῆρχε πλέον.

Ἡ νύξ ἐξηκολούθει τὸν ροῦν αὐτῆς τὸν τακτικόν. Καθ' ὥρι-
σμένα διαστήματα ἐδίδεν εἰς τὸν Ἐδμόνδον τὸ διαταχθὲν πο-
τόν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐλάμβανεν αὐτὸ ἄνευ ἀντιστάσεως,
καθ' ὅσον ὅμως ἡ νύξ προὔχωρει δὲν ἠθέλησε ἡ δὲν ἠδυνήθη
πλέον νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα. Μάτην ἀπέβησαν πᾶσαι αὐτῆς αἱ
προσπάθειαι, καὶ ὁ Ζαφφὲ αὐτὸς ἐφάνη ἐν τούτῳ ἀνίσχυρος ἀπο-

τουχούσης καὶ αὐτῆς τῆς βίας. Ἀπεπέμφασα λοιπὸν τοῦ Ζαφφέ ἔμεινε πλησίον τῆς κλίνης μετροῦσα τὰ λεπτά.

Εἶχεν ἤδη παρέλθει ἡ ὥρα καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ φθάσωσιν οἱ ἐκ Παρισίων ἱατροὶ ἐὰν ἐπέβαινον τῆς πρώτης ἀμαξοστοιχίας, καὶ ἡ Ὀδὶλη εὐρίσκετο μόνη. Ὁ Ἐδμόνδος ἀκίνητος ἐν τῇ κλίνῃ ἐφαίνετο ὡς πτώμα, μόνον δὲ ἡ διακεκομμένη ἀναπνοὴ αὐτοῦ ἦν δειγμὰ ὅτι ζῇ. Αἱ σκέψεις τῆς νεαρᾶς γυναίκος ἐστερεύσαν, καθ' ἑκάστην δὲ στιγμήν ἔλεγεν ἄρκει νὰ φθάσουν ἐγκαίρως! ὡς ἡ ἀσυναίσθητος ὅτι ἐν τῷ μεταξύ παρήρχοντο αἱ ὥραι.

Ὁ οὐρανὸς πρὸς ἀνατολὰς ἤρχετο νὰ γίνηται βαθμηδὸν φαιός, δὲν ἦτο τὸ λυκαυγὲς ἔτι ἀλλ' αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ, διότι εἰσέτι ὁ κῆπος, τὸ δάσος ἦσαν βεθυθισμένα ἐν τῷ σκότει, θὰ ἔλεγεσθε ὅμως ὅτι ἔξωθεν τῶν παραθύρων ἐκρέμαντο σάβανα φαύχρσα παμμεγέθη, τρομακτικώτερα τοῦ πλήρους σκότους.

Ἡ Ὀδὶλη μετενόησε διότι παρετήρησεν ἔξω καὶ τὸ ρίγος τοῦ φόβου τῆς ἐσπέρας, καθ' ἣν ἔμεινε παρὰ τῇ θνησκούσῃ μητρὶ αὐτῆς, ἐτάραξεν αὐτὴς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῆς. Ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ παρετήρησεν ὀπίσθεν αὐτῆς τὸ δωμάτιον ἐνθα ἐκοιμᾶτο—ἡ δὲν ἐκοιμᾶτο—ὁ Ζαφφέ, εἴτα δὲ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ἀκατοικητῶν δωματίων. Πρὸ αὐτῆς ὁ παῖς ἄφωνος καὶ ἀκίνητος. Ἡ γέρθη ἀφορητῇ, τρέμουσα ὡσεὶ ἐκ πυρετοῦ προσβληθεῖσα καὶ μεταβάσας ἔκλεισε τὴν θύραν τῶν κενῶν δωματίων. Ἐπανερχομένη ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ τοῦ Ζαφφέ, ὅστις ἐκοιμᾶτο βαθύως. Ἐπανῆλθε τότε πλησίον τῆς κλίνης.

Ἡ κανδήλα ἔκαιεν ἡσύχως κρυπτομένη ἐντὸς δοχείου, οὐδεὶς κρότος, οὔτε πνοή. Ὁ Ἐδμόνδος ἀνέπνεε τόσον ὀλίγον ὥστε εἶδει νὰ κλίνη τις ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ὅπως τὸν ἀκούσῃ. Πολλὰ καὶ ἡ Ὀδὶλη ἤκουσεν αὐτόν, καθ' ἑκάστην δὲ φοράν κατελαμβάνετο ὑπὸ τῆς ιδέας ὅτι τὰ πάντα τετέλεστοι. Ἦδη ἐνεποιεῖ αὐτῇ φόβον ὁ παῖς ἐκεῖνος ὅστις ἐν διαστήματι ὀλίγον ἡμερῶν τόσον ἐμεγάλωσεν, ὅστις ἦν ἰσχνὸς ὡς σκελετός, ἔχων πρόσωπον ἐξωθηκός, ἀποτρόπαιον ἰδεῖν, ὁ παῖς, ὃν τῇ προτεραιᾷ ἔτι εἶχεν ἀσπασθῇ.

Τὸ φαῖον χρῶμα κατέκλυζε βαθμηδὸν τὸ στερέωμα, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀποτρόπαιον. Ὁ ἔλεγε τις ὅτι παμμεγέθη καὶ ἀνισα ράκη ἐκρέμαντο ἔξω, οἱ δὲ σκοτεινοὶ ὄγκοι τῶν δασῶν, χρώματος ἀπροσδιορίστου ἔτι, ὁμοιάζον ἀμυδρῶς πρὸς γιγαντεύουσας τάφους. Τὸ ψυχρὸν καὶ ἀλγεινὸν ρίγος τῆς παγερᾶς ἐκείνης στιγμῆς κατέκλυζε τὸ σῶμα τῆς Ὀδὶλης ἐν τῷ εὐρύν καὶ ὑψηλὸν τὸν ὄροφον ἔχοντι δωματίῳ ἐκείνῳ. Ἐμμεν ὀρθή. αἴφνης ἡ φρίκη τῆς πραγματικότητος κατεκυρίευσεν αὐτήν, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἦν πτωχή, μόνη, ἀθλία, ἐνόμισεν ὅτι τὰ πάντα ἐν αὐτῇ καὶ περὶ αὐτὴν κατέρρεον καὶ ὅτι ἐξήτει ἀγκυραν σωτηρίας.

Παρετήρησε περὶ ἑαυτὴν τὴν κλίνην ὁμοίαν νεκροκραββάτῳ, τὴν θλιβεράν λάμπιν τῆς κανδήλας, τὸν οὐρανὸν πελιδνὸν ἔτι, καὶ ὡσεὶ ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ὑφίστατο σκοτοδίνη, κατέπεσε μᾶλλον ἢ ἐγонуπέτησε πρὸ σταυροῦ τοποθετημένου ἐν τῷ κέντρῳ κύχλης ἀνεωφγμένης ἐν τῷ τοίχῳ.

— Θεέ μου! εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ προεκτείνουσα τοὺς βραχίονας καὶ καταπνίγουσα τὰ δάκρυα. Θεέ μου! σῶσον τὸν υἱόν μου! Δὲν ἔφερον αὐτὸν τὰ σπλάγχνα μου, δὲν ἀνεπτύχθη ἐν τῷ κόλπῳ μου, ἀλλ' εἶναι υἱός μου! Μοὶ τὸν ἔδωσες, σὺ καὶ οἱ ἄνθρωποι, εἶναι ἄρα υἱός μου καὶ τὸν ἀγαπῶ! Καὶ ἔπειτα εἶμαι ὑπεύθυνος ἀπέναντι τοῦ πατρὸς σου! Τί θὰ εἶπῃ ἐὰν τῷ παραδῶσω τὸν υἱόν σου νεκρόν; Ὁ αἶπῃ ὅτι δὲν τὸν ἡγάπησα ἀρκούντως, ὅτι ἡ μήτηρ σου θὰ τὸν ἔσωζεν, ὅτι θὰ ἐνόει, θὰ ἐμάντευσε, θὰ ἐφεύρισκεν ὅτι θὰ ἔσωζεν αὐτόν καὶ ὅτι ἐγὼ ἀμαθὴς ὅπως καὶ ἀνωφελὴς δὲν ἠδυνήθην νὰ πράξω τίποτε! ὦ! Θεέ μου! Θεέ μου! Θεέ μου!

Κατέπεσεν ὁλόκληρος εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σταυροῦ ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ αὐτῆς, κλαίονσα ἀσυναίσθητως, καταβεβλημένη καὶ κατὰ πόδας, πρὸ πάντων δὲ ἐκνενευρισμένη. Ἐνίοτε ἐσκέπτετο ὅτι

θὰ προετίμα τὸν θάνατον ὅπως μὴ ἰδῇ πῶς θὰ ἔληγεν ἡ σκηνή. Ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς διὰ ν' ἀποφύγῃ τὰ φρικαλέα φάσματα τοῦ σκληροῦ ἐκείνου λυκαυγοῦ καὶ ἔμεινεν οὕτως ἐπὶ πολὺ κατὰ γῆς, ἐν τῇ ἀσυναίσθητῳ ἐκείνῃ θέσει εὐρίσκουσα τὴν ἀνάπαυσιν καὶ σχεδὸν τὸν ὕπνον.

Καὶ εἶχε κοιμηθῇ πράγματι ὅτι αἴφνης ἀνετινάχθη.

Εἶχεν ἀκούσει ὁμιλίας!

Μόλις ἀνοιξάσα ἔκλεισεν αὐτὴς ἐξ ἐνστίκτου τοὺς ὀφθαλμούς διότι ροδόχρουν φῶς ἐπλήρου τὸν θάλαμον. Μετ' ὀλίγον παρέτρησε περὶ καὶ εἶδεν ὅτι ἦν ἡ ἡὺς εἰσερχομένη εὐθύμως καὶ διὰ τῶν τεσσάρων παραθύρων. Ἡ κανδήλα, ἥτις ἡγωνία, ἐκρότησε δις ἢ τρίς καὶ εἴτα ἐσθέσθη ἀποτόμως μεθ' ὅ τὰ πάντα ἐφαίνοντο ὡς πλήρη ζωῆς καὶ φωτός.

— Διψῶ! ἐπανέλαθεν ἡ φωνὴ τοῦ Ἐδμόνδου σχεδὸν καθαρώς καὶ εὐδιακρίτως.

Τρέμουσα ὁλόκληρος καὶ τὴν χεῖρα ὡσεὶ ἀναίσθητον ἔχουσα ἡ Ὀδὶλη ἔχυσεν εἰς κύαθον ὀλίγον θερμὸν ἀφέψιμα καὶ ἐπλησίασε τὸν κύαθον εἰς τὰ χεῖλη τοῦ παιδός. Αἴφνης ἐκεῖνος ἀνηγέρθη ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου διὰ νὰ πῇ εὐκολώτερον. Ἐπαναφέρων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἐζήτησε μέρος ἥτον θερμὸν ἐν ᾧ ἐτοποθέτησεν αὐτὴν μετὰ πασιφανοῦς εὐχαριστήσεως.

— Γιαγιά;

Ἡ Ὀδὶλη ἵστατο ὡς ἀπολελιθωμένη μὴ τολμῶσα νὰ πιστεύσῃ εἰς τὰ ὡτά της. Ὁ Ζαφφέ, ὅστις εἶχεν ἐγερθῇ ἅμα τῷ πρώτῳ ἤχῳ, ἐπλησίασε πρὸς τὴν κλίνην καὶ ἀπήντησεν ὁμιλῶν ὑψηλοφώνως, διότι ὁ Ἐδμόνδος ἦτο κωφός.

— Κοιμᾶται, παιδί μου, ἐγὼ εἶμαι ὁ Ζαφφέ.

— Κοιμᾶται; καλὰ ἀπεκρίθη ὁ παῖς. Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν τοῖχον ἐκοιμήθη αὐτὴς.

Μυστικῇ, ἀνέκφραστος χαρὰ ἐπλήρου τὴν καρδίαν τῆς Ὀδὶλης καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ κινηθῇ μὴ καταρρίψῃ καὶ θραύσῃ αὐτήν. Τοὺς ὀφθαλμούς ἔχουσα προσκεκλιμένους ἐπὶ τοῦ παιδός ἤκουεν ἀκόμη, ὁ δὲ ἤχος τῆς βραχνῆς καὶ πνιγομένης ἐκ τοῦ πυρετοῦ φωνῆς ἐκείνης κατέλιπεν εἰς τὰ ὡτά αὐτῆς ἔχον θείας μουσικῆς.

— Κυρία, εἶπε χαμηλοφώνως ὁ Ζαφφέ, ἐσώθη!

Ἡ Ὀδὶλη ἐστράφη ἐξ ὁλοκλήρου καὶ παρετήρησε τὸν λαμπρὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον μετ' ἀγγελικῆς ὅπως ἐκφράσεως.

— Τὸ πιστεύω ἀπεκρίθη, μὴ τὸ λέγεις ὅμως εἰς τὴν κυρίαν Βοῖς πρὶν ἔλθουν οἱ ἱατροί.

Ὁ Ζαφφέ ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπῆλθε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

Ἡ Ὀδὶλη διηυθύνθη πρὸς τὸ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀπέχον τῆς κλίνης παρὰ θύρον καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ ὁλόκληρον, ἡ δὲ θεία δρόσος τῆς πρωίας εἰσώρμησε συνοδευομένη ὑπὸ τῶν πρώτων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἀνέπνευσεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν πρωινήν ἐκείνην δρόσον. Ὁ κῆπος ἦτο καλός, τὰ δὲ μεγάλα φαύχρσα ράκη τοῦ λυκαυγοῦ μετετράπησαν εἰς χρυσόχρσα καὶ θελκτικὰ νέφη πλέοντα ἡσύχως ἐν τῷ ὀρίζοντι. Λευκὴ ὁμίχλη, συνήθης κατὰ τὰς πρωίας τῶν θαλπερῶν ἡμερῶν τοῦ θερούς περιέπτατο ἔτι περὶ τοὺς λόφους καὶ τὰ πτηνὰ ἐκελάδουν ἐν ταῖς λόχμας τοῦ κήπου, μία ἀκανθουλὴ πρὸ πάντων ἐφαίνετο ὡσεὶ θέλουσα νὰ ἀναλυθῇ ὁλόκληρος εἰς ἄσματα.

— Θεέ μου! σὲ εὐχαριστῶ! ἐψιθύρισε ἡ Ὀδὶλη συνενοῦσα τὰς δύο χεῖρας καὶ ἐκτείνουσα αὐτὴς πρὸς τὸν γελοῦντα οὐρανόν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰσῆρχετο εἰς τὴν αὐλὴν ἡ ἀμαξία ἡ φέρουσα τοὺς ἱατρούς.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.